

Bohoslužba 20. 8. 2023

Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého.

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Introit: Kdo je jako Hospodin, náš Bůh, jenž tak vysoko trůní? Sestupuje níže, aby viděl na nebesa a na zemi. Nuzného pozvedá z prachu, z kalu vytahuje ubožáka a pak ho posadí vedle knížat, vedle knížat svého lidu. (Ž 113,5–8)

Pozdrav

Píseň: 244

Modlitba: Dobrý Bože, ty ve své velkorysosti miluješ všechny lidi bez jakéhokoli rozdílu. Nejsi jako my, kteří máme různá měřítka. Drž nad námi svou ruku a nedopusť, abychom své bližní podceňovali a dělili na hodnotnější a méně hodnotné nebo k nim dokonce cítili nenávisť. Vždyť jsme všichni pouze poutníky na cestách tohoto světa. Posiluj nás na této pouti a daruj nám víru, která přemáhá svět a spoléhá se ve všem na tebe. A také otevřej naše oči a uši pro potřeby druhých, ať nejsme zahleděni jen sami do sebe. O to tě prosíme, Otče našeho Pána a bratra Ježíše Krista, který s tebou a s Duchem svatým žije a život tvoří navěky. Amen.

1. čtení: Matouš 15,21–28

Píseň: 169

2. čtení: Genesis 45,1–15

Kázání

Josefův příběh se před námi odvíjí ve zkratce. Minule jsme tohoto muže zanechali čerstvě prodaného do Egypta, na začátku jeho sestupu. A dnes jej potkáváme na úplně opačném stupni společenského žebříčku: jako egyptského místokrále. Od chvíle, kdy se Josefa zbavili jeho bratři, se toho odehrálo docela dost. Nyní se Josef může považovat za toho, komu se dostalo zadostiučinění za všechno, čím si musel projít. Jenže co se odehrávalo v jeho nitru? Je možné na všechno jen tak zapomenout, vypudit všechny nepříjemné vzpomínky ze své mysli? Že Josef o vytlačení vzpomínek na staré doby usiloval, nasvědčuje jméno jednoho z jeho synů: Manases. V překladu: *Působící zapomenutí*.

Obvykle člověk dokáže v sobě minulost potlačit, nikoli ji však zcela vystrnadit. Ať už se tedy Josefovi povedlo zapomenout více či méně, nezdařilo se mu to úplně. A tak když se před ním jednoho dne objevili jeho bratři, minulé události v jeho mysli znovu ožily. Jenže situace je nyní jiná, než byla kdysi. Bratři se teď ocitají v roli těch, kdo něco potřebují. Potřebují potraviny, protože chtějí přežít. Tentokrát je má ve své moci Josef. Může je nechat trpět. A vskutku s nimi jedná poměrně drsně. Testuje si, jak na tom jsou po těch letech s odpovědností, citlivostí a ochotou něco pro druhého obětovat. Změnili se? Bratři náročným prověřováním projdou. Josef se přesvědčí, že už nejsou takoví sobci jako dříve. Že dokáží na sebe vzít zodpovědnost jeden za druhého. A že mají ohled i na svého otce Jákoba. Dokonce jsou schopni přiznat, že se proti Josefovi provinili. A tak se jim dává poznat. Tím jim samozřejmě způsobí šok. Jako by před nimi ožila mrtvola. Chtěli Josefa vytěsnit ze svého života. Mysleli si, že je mrtvý. Že je všemu konec. A najednou pro ně v Josefových zkouškách minulost ožila. A teď k tomu dochází doslova.

Josef žije. Ale co s nimi bude? Neoplatí jim jejich provinění? To pro ně musela být zásadní otázka. Josef však nevidí důvod, aby se mstil. Chápe vše, co ho potkalo, jako Boží cestu k zachování života jeho rodiny. Jako součást něčeho velkého. Za zlými úmysly se skrývala Boží tvořivá a životu přející moc. Bůh jednal k prospěchu Jákobových synů, ačkoli jejich úmysly mířily úplně jiným směrem. Prořaly se dvě linie myšlení a jednání: Boží a lidská. A ta první převážila. Ale kromě Jákobovy rodiny se díky Josefovi dostalo požehnání – zachování života také jiným národům. V Egyptě, v zemi, která byla pro Židy duchovně podezřelá, se nyní praotcům Izraele dostává života. Ale Egypt přesto není Zemí zaslíbenou. Představuje jen etapu, zastávku na cestě Božího lidu dějinami. Jákobovi potomci zde nemají zůstat věčně.

Nyní tedy nastává čas pro odpuštění a smíření. Staré křivdy a zranění se nyní odsouvají do pozadí. Už nemají hrát tu nejdůležitější roli v bratrském vztahu. Odpustit však neznamená zapomenout. Zcela zapomenout se ani jedné straně nepovedlo. Zapomenout – něco takového se nedá poručit. Přesto je možné odpustit. Odpuštění znamená rezignaci na pomstu a na připomínání utrpeného příkoří tomu, kdo se provinil. Přijetí toho, co se stalo, jako součásti vlastního života bez potřeby stále to druhé straně předhazovat. Dobrovolné zasazení jakkoli neradostné minulosti do své osobní historie.

Někdy, jako v tomto případě se jedná o proces. Odpuštění nenastane okamžitě. Při závažných zraněních zkrátka nebývá snadné odpustit. Je třeba v sobě zpracovat utrpené křivdy a zranění. A to chce čas. Ovšem není ani třeba považovat odpuštění za něco nadpozemského, co bychom měli ponechat až do plnosti Božího království. Ono je dosažitelné i v pozemských okolnostech, jak nám tento příběh ukazuje.

Zvláštní je, že popud ke smíření vychází od Josefa, od oběti. Než stačí jeho sourozenci ze sebe vypravit slovo, dává Josef najevo, že jim nechystá pomstu. Než oni stačí požádat o odpuštění, je jim odpuštěno. Může tak nastat nová etapa vzájemných vztahů, v rodině opět může propuknout radost. Aniž by bylo nutné tvrdit, že se v minulosti nic nestalo.

Josef dokáže vnímat události v širších souvislostech. Nezabývá se jen sám sebou, starými bolístkami, které by ho vedly ke sprádaní plánů, jak všechno bratrům vrátí, když se mu dostali do rukou. Chápe svůj úděl jako součást Božího plánu. Spatřuje v něm Boží stopy. Jeho prožité utrpení přijde mnohým k dobru. Což jej, kromě kajícího postoje bratrů, naplňuje schopností odpustit. Nepostavit z minulosti hradbu vzájemného rozdělení.

Možná i my bychom mohli při pohledu na staré křivdy, které se nám staly, dojít k podobnému postoji, kdybychom se na ně podívali v souvislostech. Snad bychom zjistili, že i ony měly nakonec nějaký přínos. Minimálně jsme prošli testem, zkouškou. Ukázalo se, jak na tom jsme. A tato zkušenost, jakkoli hořká, nás někam posunula. Pomohla nám uvidět věci z jiného pohledu.

Kromě reálné možnosti odpuštění a smíření poukazuje Josefův příběh také na Boží starostlivou péči. Nejen

o vyvolený národ. Bible je svědectvím trvalé Boží péče o zachování života. Života v tom nejširším smyslu. Někteří lidé za nepříznivý stav světa obviňují Boha. Stav světa a kvality života v něm je však obžalobou lidstva, které si rádo pod sebou podřezává větev. Jako křesťané jsme povoláni, abychom Boha napodobovali i v jeho péči o stvoření. Což nemusí hned znamenat zbožšťovat si Matku Zemi či ve jménu zachování života podporovat přelidňování planety. Ale i svou troškou můžeme a máme přispívat k tomu, aby byl život na naší planetě udržitelný a kvalitní nejen pro nás. Na každém z nás záleží.

Píseň: 689

Přímluvy: Obrátme se k Pánu slovy Prosíme Tě, vyslyš nás:

Milosrdný Bože, ty pečuješ o všechno, co jsi stvořil a hledíš na každého člověka s láskou. Proto Tě prosíme:

- O schopnost odpouštět druhým i sobě a také o trpělivost s druhými i se sebou. Prosíme Tě, vyslyš nás.
- Za ty, kdo vládnou: Dej jim moudrost a bohabojnost, ať mají odvahu jednat pro udržitelný, pokojný a spravedlivý život na naší planetě. Prosíme Tě, vyslyš nás.
- Za křesťany a další menšiny v Pákistánu, Nigérii a dalších zemích, které jsou pro ně místy pronásledování a nenávisti. Dej, ať zvítězí zdravý rozum a tolerance. Prosíme Tě, vyslyš nás.
- O proměnu smýšlení politiků a národů, neschopných připustit, aby se někdo odlišoval a nedržel se jejich linie. Daruj svobodu utlačovaným. Prosíme Tě, vyslyš nás.
- Za ty z našeho středu, kteří jsou na cestách a na dovolených, i za ty, kteří jsou nemocní nebo je něco trápí. Veď je a drž svou pravici. Prosíme Tě, vyslyš nás.
- Prosíme za představitele církví a všechny, kdo v nich konají službu: Naplňuj je svým svatým Duchem. Prosíme Tě, vyslyš nás.

Tichá modlitba

Modlitba Páně

Píseň: 778

Ohlášky

- Ze sboru v Novém Městě na Moravě přišlo poděkování za příspěvky na Svatodušní sbírku pro diakonické zařízení Pomněnka. Přispívat je možné i nadále na příslušný účet. Další celocírkevní sbírka připadá na první neděli v září a je určena na podporu škol Evangelické akademie.
- Stále je možné v kostele přispívat do potravinové sbírky.

Poslání: Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobena zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát. (1K 10,13)

Požehnání: Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Píseň: 275